

УДК 564.3(116.3):551.763.3

В.А. Григорович

МАССТРИХТСЬКІ ГАСТРОПОДИ ЛЬВІВСЬКОЇ МУЛЬДИ

У маастрихтських відкладах Львівської мульди рештки фауни трапляються надзвичайно часто і представлені багатими наборами видів та індивідів. Помітне місце серед них займають гастроподи, знахідками яких почали цікавитися дослідники ще у минулому столітті [7, 11]. У повоєнні часи маастрихтські гастроподи цього регіону згадувалися у роботах М.Я. Бланка [1-3], С.І. Пастернака [5] та інших. Визначення видової та родової належності зразків у більшості випадків мало попередній характер і тому було не завжди правильним. У Державному природознавчому музеї НАН України зібрана досить представницька колекція цієї викопної групи, яка нараховує близько 100 зразків з різних відслонень і свердловин Львівської області. На підставі їх детальної ревізії подано опис найбільш поширених видів маастрихтських гастропод цього регіону.

Ряд *Prosobranchia*Родина *Pleurotomariidae* Swainson, 1840Рід *Bathrotomaria* Cox, 1959Тип роду — *Bathrotomaria ravni* Blank, 1972*Bathrotomaria ravni* Blank

Табл. II фіг. 9

1972. *Bathrotomaria ravni* sp. n. — Бланк, с. 27, табл. 2, фіг. 2.1974. *Bathrotomaria ravni* Blank — Бланк, с. 123, табл. 41, фіг. 2a-b.**Розміри***. ШОоб — 77, ВОоб — 19, ВПоб — 14.

Опис. Черепашка конусоподібна, в якій збереглося 6 обертів. Основа слабо випукла і різко обмежується із зовнішньої сторони перегином. Устечко трапецієвидне. Оберти мають ступінчастий вигляд, серединою перегину оберту проходить випукла мантийна смуга. Пупок невеликий, діаметр близько 10 мм. Скульптура черепашки збереглася фрагментарно і представлена тонкими спіральними ребрами, між якими проходять тонші реберця. Від шва до мантийної смуги проходять тонкі щільно розташовані смуги наростання. Вони скошені у напрямі, протилежному навиванню, і перетинаються зі спіральними реберцями, що зумовлює дрібну грануляцію поверхні обертів.

Місцезнаходження: 1 зразок зі с. Потелич.

© В.А. Григорович, 1998

* При описі гастропод використані умовні позначення: висота останнього оберту — ВОоб; ширина останнього оберту — ШОоб; висота передостаннього оберту — ВПОоб; ширина передостаннього оберту — ШПОоб; плевральний кут — ПК. Розміри подані у мм, величина кута в градусах [4].

Поширення: верхній кампан Донбасу, кампан Німеччини, Данії.

Родина *Nododelphinulidae* Cox, 1960

Рід *Trochacanthus* Dacque, 1936

Тип роду — *Trochus Tuberculatocinctus* Goldfuss, 1844

Trochacanthus plicatocarinatus (Goldfuss, 1841)

Табл. II фіг. 6

1844. *Trochus plicato-carinatus* var. *depressus* Goldf. — Goldfuss, p. 59, pl. 181, fig. 11 d-f.

1848. *Trochus plicato-carinatus* Goldf. — Kner [11], S. 16, pl. 3, fig. 6, 7.

1869. *Trochus plicato-carinatus* Goldf. — Favre, p. 62, pl. 9, fig. 8-9.

1974. *Trochacanthus plicatocarinatus* (Goldf.) — Бланк, с. 126, табл. 43, фіг. 6.

1986. *Trochacanthus tricarinatus tricarinatus* (Roem.) — Abdel-Gawad [6], p. 95, pl. 5, fig. 5-6.

Розміри. ШОоб (по осі стискування) — 40.

Опис. У черепашки збереглося два оберти. Перший має один, а останній — два фістончасті кілі, відстань між якими коливається від 3 до 5 мм. Скульптура черепашки збереглася погано і представлена ледве помітними ниткоподібними спіральними реберцями та численними смугами наростання. Устечко прямокутне і витягнуте перпендикулярно до осі сплющення черепашки.

Зауваження. У зразка, який зобразив Е. Фавр [8] табл. 9, фіг. 8, 9, скульптура черепашки представлена дрібними поперечними реберцями, а у наших зразках в скульптурі присутні спіральні реберця. Черепашки, які зобразив М.Я. Бланк [1], мають вищі оберти і більший плевральний кут (наш зразок сильно деформований — має сплющені оберти і тому виглядає нижчим).

Місцезнаходження: м. Львів (2 зразки).

Поширення: нижній маастрихт Північного Донбасу, верхній сенон Львівської мульди і Польщі, сенон Німеччини.

Ряд *Mesogastropoda*

Родина *Aporrhaidae* Adams, 1858

Рід *Aporrhais* da Costa, 1778

Тип роду — *Strombus pespellicani* Linnaeus, 1766

Aporrhais pyriformis (Kner, 1850)

Табл. II фіг. 7

1848. *Rostellaria pyriformis* m. — Kner, p. 12, pl. 4, fig. 3-3a.

1850. *Strombus pyriformis* Kner — Geinitz [9], p. 138, pl. 46, fig. 3.

1869. *Pterocera pyriformis* Kner — Favre, p. 72, pl. 9, fig. 16.

1974. *Aporrhais pyriformis* (Kner) — Бланк, с. 137, табл. 46, фіг. 7-8.

1986. *Aporrhais pyriformis* (Kner) — Abdel-Gawad, p. 104, pl. 10, fig. 5-8.

Розміри. ШОб — 16, ШПоб — 9, ПК — 50, відношення ширини останнього оберту до висоти 16/13.

Опис. Біконічна черепашка, в якій збереглося лише три оберти. Останній оберт займає майже 2/3 висоти цілої черепашки. Устечко не збережене, сифональний канал короткий. На останньому оберті зовнішня губа утворює крило з двома пальцеподібними виростами, кут між якими 70-80 градусів.

Поверхня перших обертів вкрита сітчастою скульптурою, яка утворена перетинами виразних спіральних ребер з численними поперечними ребрами. На останньому оберті є чотири масивних, чітко виражених, спіральних ребра, відстань між якими дорівнює ширині самих ребер. Друге і четверте ребра кільцеподібні і переходять у пальцеподібні вирости. Нижче, після четвертого кільцеподібного ребра йдуть 5-6 спіральних ребер меншої масивності. Між усіма переліченими ребрами проходять дрібні спіральні реберця.

Середній розмір черепашок зі с. Мацошин коливається від 14 до 17 мм висоти і до 15 мм ширини. Зразки зі с. Нагіряни мають менші розміри і дуже подібні до описаних М.Я. Бланком [1].

Місцезнаходження: села Мацошин (понад 10 зразків), Мокротин (1), Нагіряни (2).

Поширення: верхній маастрихт Польщі, маастрихт Донбасу і Львівської мульди.

Рід *Perissoptera* Tate, 1865

Тип роду — *Rostellaria reussi* Tate, 1865

Perissoptera emarginulata (Geinitz, 1875)

Табл. II фір. 5

1848. *Rostellaria papilionacea* Orb. — Kner, p. 20, pl. 4, fig. 4.

1850. *Rostellaria emarginulata* Gein. — Geinitz, p. 136, pl. 9, fig. 7-8.

1869. *Aporrhais emarginulata* Geinitz — Favre, p. 75, pl. 10, fig. 1.

1974. *Perissoptera emarginulata* (Gein.) — Бланк, с. 139, табл. 47, фиг. 6, 9.

1986. *Perissoptera emarginulata* (Geinitz) — Abdel-Gawad, p. 109, pl. 12, fig. 2-3.

Розміри. ШПоб — 14, ВПоб — 8, ПК — 35.

Опис. Висока веретеноподібна черепашка, в якій збереглося п'ять обертів. Оберти слабоопуклі, циліндроподібні, розділені тонким швом. Устечко погано збережене, сифональний канал короткий. Характерною особливістю черепашки є останній оберт, у якого зовнішня губа переходить в широке крило. Його ширина така ж, як і останнього оберту, який становить майже половину висоти черепашки. Крило погано збереглося. Останній оберт має інший кут навівання, внаслідок чого кут шва змінюється і ширина передостаннього оберту з різних боків різна:

справа — 8 мм, зліва — 4 мм. Скульптура черепашки представлена виразними поперечними ребрами, які на передостанньому оберті погано збереглися; на попередніх обертах їх від 10 до 12 шт. На останньому оберті поперечні ребра зникають. Деколи на обертах виділяються поодинокі поперечні складки схожі на ребра. Останній оберт має витягнуто-грушоподібну форму.

Зауваження. У більшості черепашок на передостанньому оберті немає поперечних ребер, тоді як в описі М.Я. Бланка [1] вони присутні.

Місцезнаходження: села Нагіряни (5 зразків), Суходіл (1), Підтемне (2), Мідяки (1).

Поширення: верхній кампан Північного Донбасу, кампан Німеччини, Данії, маастрихт Львівської мульди, Нідерландів, Польщі.

Рід *Drepanocheilus* Meek, 1864

Тип роду — *Rostellaria americana* Evans et Shumard, 1904

Drepanocheilus substenoptera (Muller, 1898)

Табл. I фіг. 4

1869. *Aporrhais stenoptera* Goldfuss — Favre, p. 76, pl. 10, fig. 2-3.

1974. *Drepanocheilus substenoptera* (Muller) — Бланк, с. 139, табл. 47, фіг. 10.

1986. *Drepanocheilus substenoptera* (Muller) — Abdel-Gawad, p. 108, pl. 11, fig. 8-10.

Розміри. ШПоб — 9, ВПоб — 4, ШОоб — 12, ВОоб (разом з довжиною сифонального каналу) — 14, ПК — 34.

Опис. Веретеноподібна черепашка, в якій збереглося п'ять випуклих обертів, які розділені неглибокими швами. Останній оберт складає майже половину висоти цілої черепашки. Устечко не збереглося. На останньому оберті зовнішня губа наділена вузьким пальцеподібним виростом, який розташований перпендикулярно до осі черепашки. Характерним для скульптури черепашки є кільцеподібні поперечні реберця, злегка скошені по осі навивання. Кількість ребер на останньому оберті близько 11. Відстань між ребрами більша від ширини самих ребер. На останньому оберті проходить киль, який продовжується на пальцеподібному вирості. Під ним одне спіральне крупне ребро, за яким йдуть тонкі реберця до самого сифонального каналу. Крім того, на всіх ребрах є тонші ниткоподібні спіральні реберця.

Місцезнаходження: м. Львів (1), села Потелич (3 зразки), Любін Великий (1), Підтемне (1), Малі Грибовичі (1).

Поширення: нижній маастрихт Північного Донбасу, маастрихт Львівської мульди, нижній сенон Німеччини, Данії.

Рід *Helicaulax* Gabb, 1868

Тип роду — *Rostellaria ornata* d'Orbigni, 1843

Helicaulax pozaryskii Abdel-Gawad, 1986

Табл. II фіг. 4

1986. *Helicaulax pozaryskii* sp.n — Abdel-Gawad, p. 105, pl. 10, fig. 15-17.

Розміри. Висота черепашки 18 мм, ПК — 40-42.

Опис. Черепашка малого розміру, веретеноподібна, завиток нараховує близько трьох опуклих обертів. Шов ледь помітний. Останній оберт великий, помірно роздутий, становить майже половину загальної висоти черепашки. Зовнішня губа розширюється в широку лопать, має вигляд широкої сокири. Посередині останнього оберту проходить кіль, який продовжується на зовнішній губі і закінчується у верхній частині лопаті. Скульптура останнього оберту представлена горбочками, які розміщуються у спіральних ребрах. На зовнішній губі ці ребра ледве помітні. Останній оберт в нижній частині різко переходить у вузький і короткий сифональний канал. Устечко не збереглося.

Зауваження. Цей вид подібний до описаного Е. Фавром *Aporrhais Vichi* розмірами і загальною формою, характером зовнішньої губи, але відрізняється скульптурою і дещо іншою формою зовнішньої губи.

Місцезнаходження: с. Стара Скварява — 8 відбитків зовнішньої поверхні черепашки.

Поширення: маастрихт Львівської мульди, Польщі.

Підряд *Neogastropoda*

Родина *Volutidae*

Рід *Volutispina* Newton, 1906

Тип роду — *Voluta spinosa* Lamarck, 1883

Volutispina bodrakiensis (Blank, 1968)

Табл. I фіг. 5, 9

1911. *Voluta (Scapha) deperdita* Goldf. — Rogala, p. 145, pl. 1, fig. 1.

1968. *Athleta (Volutispina) bodrakiensis* Blank — Бланк, с. 57, табл. 2, фіг. 3а-б.

1974. *Athleta (Volutispina) bodrakiensis* Blank — Бланк, с. 144, табл. 49, фіг. 1.

Розміри. ШПоб — 62, ВПоб — 17, ШОоб (зі сторони устечка, без ширини зовнішньої губи-крила) — 87, висота невідома.

Опис. Черепашка незвичайно великих розмірів і має грушоподібну форму. Оберти великі і роздуті. У зразка залишились лише два з половиною оберти, які становлять 90% всієї висоти черепашки. Збереглася також більша частина крила останнього оберту, яка має ширину подібну до ширини останнього оберту. Пришовний валик досить

високий, близько 1/3 висоти передостаннього оберту. Останній оберт грушоподібний. Зовнішня губа розширюється донизу і має неправильну форму. Скульптура черепашки виразна. На кожному оберті 12-14 масивних поперечних ребер, а в нижній частині останнього оберту скульптура виположується і поперечні ребра зникають. Пришовний валик має подібну скульптуру до обертів. На останньому оберті чітко простежуються борозни наростання. Найвиразніші вони на плечах останнього оберту і вздовж краю зовнішньої губи, а також на передостанньому оберті. Спіральні реберця ледве помітні на передостанньому оберті.

Зауваження. В роботі М.Я. Бланка [1] зображення виду *Athleta (Volutispina) bodrakiensis* найбільше відповідає нашому зразку, але родова назва, на наш погляд, повина бути змінена. Це пов'язано з характеристиками роду *Athleta*, які відзначаються видовженим устечком та решітчастою або спіральною скульптурою з горбочками або шипами на плечах. У нашого зразка переважає поперечна скульптура і устечко дуже розширене.

Місцезнаходження: відслонення у м. Львові (1 зразок).

Поширення: маастрихт Донбасу, Криму, Львівської мульди.

Volutispina kasimiri (Krach, 1931)

Табл. I фіг. 1, 2

1986. *Volutispina kasimiri* (Krach) — Abdel-Gawad, p. 122, pl. 20, fig. 1, pl. 21, fig. 1-2, pl. 22, fig. 1-2, pl. 23, fig. 2-3.

Розміри. ШОоб — 75, ШПоб — 32, ВПоб — 15, висота пришовного валика — 4, ПК — 85-90.

Опис. Черепашка велика, біконічної форми з випуклими обертами (особливо останнім) і коротким верхнім конусом (початкові оберти). Спіраль збереглася з двох обертів. Плечі обертів круті (майже без площадки) і відразу переходять у випуклу частину оберту. Висота пришовного валика досягає майже 1/4 висоти передостаннього оберта. Останній оберт грушоподібний, розширений у верхній частині і звужується донизу, становить 9/10 висоти цілої черепашки. Устечко овальне, видовжене, з довгим вигнутим жолобоподібним сифональним каналом; від внутрішньої губи відходить одна складка (можливо на стовпчику). З внутрішньої сторони (зі сторони устечка) останній оберт виглядає дуже тендітним, в нижній частині він різко звужується і переходить в елегантно вигнутий сифональний канал. Ширина оберту зі сторони устечка нижче складки стає 25 мм, а максимальна ширина устечка — 38 мм. Скульптура представлена 13-14 масивними поперечними ребрами, які в нижній частині останнього оберту мають незначне синусоподібне відхилення назад. На кожному оберті є численні хвилясті спіральні реберця. Смуги наростання добре спостерігаються на плечових перегінах.

Місцезнаходження: с. Мокротин (1 зразок).
Поширення: верхній маастрихт Криму, Донбасу, Львівської мульди, Польщі.

Рід *Volutilithes* Swainson, 1829
Тип роду — *Voluta muricina* Lamarck, 1802

Volutilithes granulosa (Favre, 1869)
Табл. II фіг. 1

1869. *Voluta granulosa* Favre — Favre, p. 95, pl. 11, fig. 1a-b.
1974. *Volutilithes granulosa* (Favre) — Бланк, с. 145, табл. 48, фіг. 2а-б; табл. 51, фіг. 4а-б.

Розміри. ШОоб — 20, ШПооб — 14, ВПооб — 10, ПК -26.

Опис. Струнка веретенподібна черепашка, в якій збереглося три оберти. Має витягнуту форму. Перші оберти високі, циліндроподібні. Останній оберт грушоподібний, витягнутий, устечко ланцетоподібне. Сифональний канал широкий, довгий, прямий (збережений неповністю). Між обертами йде пришовний кант. На внутрішній стороні устечка збереглась одна складка (за описом М.Я. Бланка їх повинно бути три). Скульптура поверхні сітчаста. Численні поперечні ребра нерівні, скошені, дещо приплюснуті. Спиральні ребра різного розміру, через що складається малюнок нерівномірної сіточки.

Зразок зі с. Любінь Великий менших розмірів, його поперечні ребра більше виділяються і є ширшими від спіральних. Оберти також циліндроподібні, високі; середня ширина передостаннього оберту 8 мм, висота — 7 мм.

Місцезнаходження: м.Львів (2 зразки), с. Любінь Великий (1).

Поширення: нижній маастрихт Південного Донбасу, маастрихт Львівської мульди, кампан Північного Донбасу.

Volutilithes kneri (Favre, 1869)
Табл. I фіг. 7

1869. *Voluta kneri* E.Favre — Favre, pp. 95-96, pl. 11, fig. 2.
1986. *Volutilithes kneri* (Favre) — Abdel-Gawad, p. 123, pl. 16, fig. 2.

Розміри. ШПооб — 23, ВПооб — 13, ПК — 42.

Опис. Велика веретенподібна черепашка, в якій збереглося три з половиною оберти. Останній оберт збережений неповністю, відсутня частина зовнішньої губи, тому неможливо визначити найбільшу ширину останнього оберту. Оберти черепашки дуже роздуті, особливо в плечовому перегині (в першій третині оберту), розділені швом без пришовного валика. Останній оберт становить майже половину висоти цілої черепашки. Устечко погано збережене в зв'язку з пошкодженням зовнішньої губи. Скульптура представлена крупними поперечними

ребрами-здуттями, яких нараховується по 7 шт. на одному оберті. Вони чітко виділяються на плечових перегінах. Крім того, на кожному проходять виразні спіральні ребра, на останньому — 25 шт., на передостанньому — 13 шт. Відстань між ребрами нерівномірна, частіше дорівнює ширині самих ребер або більша. Шовний кут досить великий — близько 68°.

Зауваження. зразок з Потелича подібний до того, який описав Е. Фавр [8]. У роботі Абдель-Гавада [6] зображено дрібний зразок з меншою кількістю поперечних ребер, у зв'язку з чим можна припустити, що він представлений ювенільною формою.

Місцезнаходження: Потелич (1 зразок), свердловина Потелич-16 (1) інтервал 44,9 — 49,0 м, св. Брюховичі-1 (1) глибина 69,7 м.

Поширення: верхній сенон Львівської мульди, маастрихт Польщі.

Volutilithes (?) semilineata (Munster, 1841)

Табл. I фіг. 3

1844. *Pleurotoma semilineata* Munster — Goldfuss [10], p. 19, pl. 170, fig. 13.

1974. *Volutilithes semilineata* Munster — Бланк, с. 145, табл. 51, фіг. 2а-б.

Розміри. ШПоб — 8, ВПоб — 7.

Опис. Струнка веретеноподібна черепашка, в якій збереглося лише три слабоопуклих оберти, які, крім останнього, мають циліндричний вигляд. Останній оберт грушоподібний. Сифональний канал широкий, довгий. Характер устечка невідомий через погану збереженість черепашки. Скульптура сітчаста, складається з численних поперечних сплюснених ребер різної величини, які полого згинаються на плечах обертів. Відстань між поперечними ребрами інколи менша від ширини самих ребер, іноді — навпаки. Спіральні реберця тонкі і досить часті, відстань між ними приблизно дорівнює їх ширині. Пришовний кант відсутній, можливо не зберігся.

Місцезнаходження: св. Любінь Великий-8 (1 зразок).

Поширення: верхній кампан — нижній маастрихт Північного Донбасу, кампан — маастрихт Німеччини, маастрихт Львівської мульди.

Volutilithes canalifer (Favre, 1869)

Табл. I фіг. 8

1869. *Fusus canalifer* Favre — Favre, p. 85, pl. 10, fig. 11.

1974. *Volutilithes (?) canalifer* (Favre) — Бланк, с. 146, табл. 51, фіг. 5.

Розміри. ВПоб — 5, ШПоб — 7,5, ШОоб — 11, ПК — 27.

Опис. Веретеноподібна струнка черепашка (ядро), в якій збереглося три оберти. Перші оберти циліндроподібні, неопуклі; останній — грушоподібний. Між обертими проходить неширокий пришовний скульптурований кант. Устечко не збереглося. Скульптура представлена тонкими поперечними складками — ребрами, які перетинаються з

Таблица 1

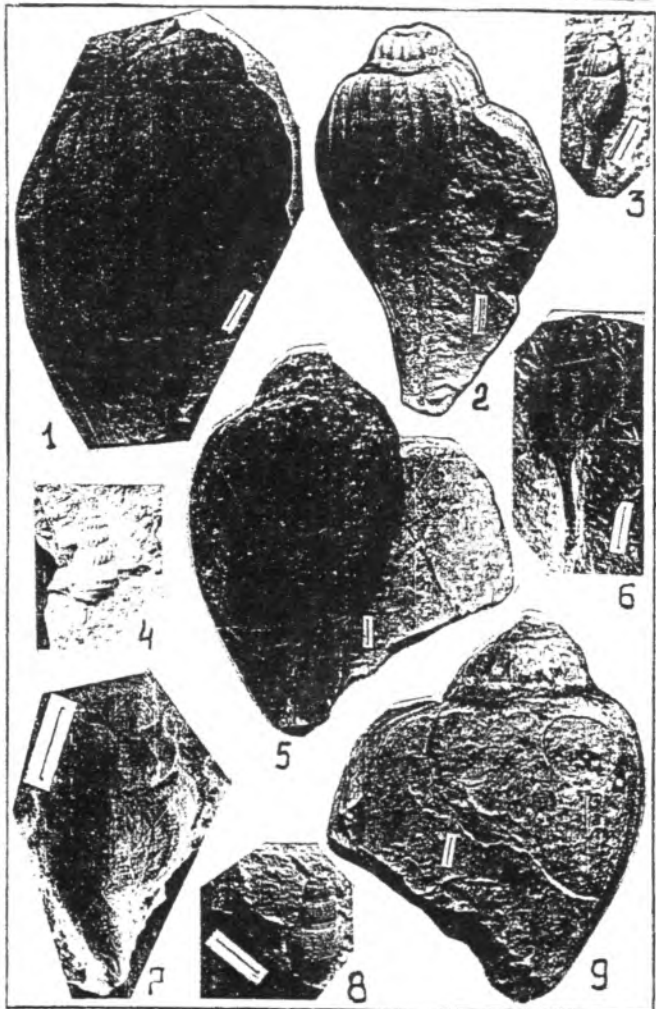
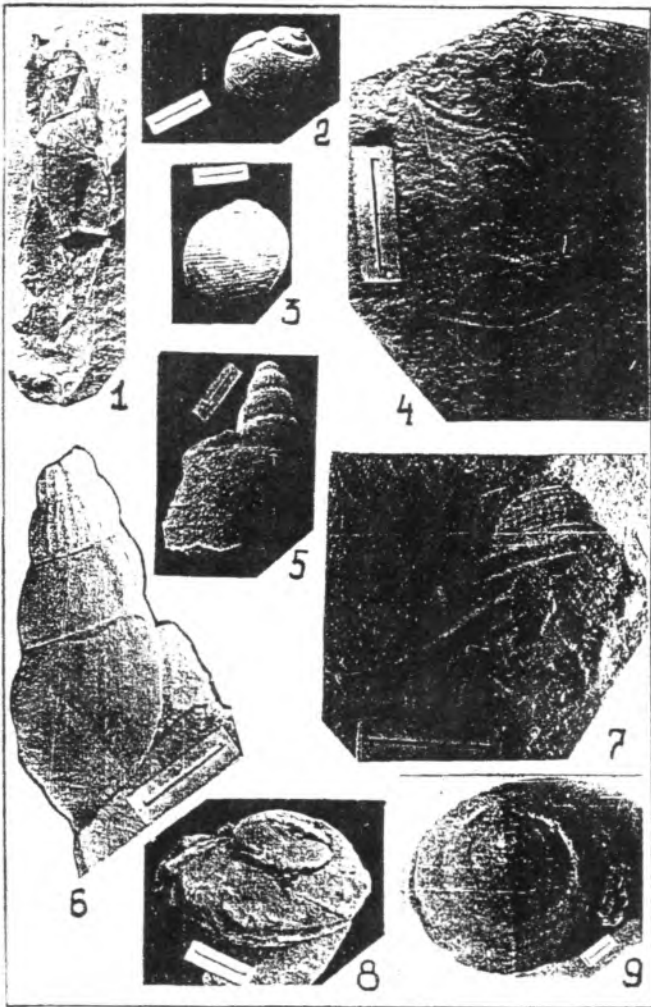

Таблица 2

Пояснення до таблиць

Таблиця I

Фіг. 1. 2. *Volutispina kasimiri* Krach. Колекція гастропод ДПМ, № 31980: 1 — ядро черепашки зі сторони протилежної устечку, 2 — те ж зі сторони устечка; с. Мокротин. Довжина масштабної лінійки на всіх фотографіях 1 см.

Фіг. 3. *Volutilithes semilineata* (Munster). № 30637, вид зі сторони протилежної устечку; св. Любінь Великий-8.

Фіг. 4. *Drepanocheilus substenoptera* (Muller). № 28821, вид зі сторони протилежної устечку; с. Підтемне.

Фіг. 5. 9. *Volutispina bodrakiensis* (Blank). № 32011: 5 — вид зі сторони устечка, 9 — зі сторони зворотньої устечку; колишне с. Снопків.

Фіг. 6. 7. *Volutilithes kneri* (Favre). 6 — № 37969, вид збоку; св. Потелич-16, глибина 45 м; 7 — № 334670, вид збоку; св. Брюховичі-1, глибина 69,7 м.

Фіг. 8. *Volutilithes canalifer* (Favre). № 31979, ядро черепашки зі сторони протилежної устечку; с. Мокротин.

Всі села, подані в таблицях, належать до Львівської обл., маастрихт.

Таблиця II

Фіг. 1. *Volutilithes granulosa* (Favre). № 31981, вид зі сторони устечка; м. Львів.

Фіг. 2. 3. *Avellana inversestriata* Kner. 2 — № 37985, вид зі сторони протилежної устечку; с. Нагіряни; 3 — № 30970, вид зі сторони зворотньої устечку; м. Львів (колишня вул. Вулецька).

Фіг. 4. *Helicaulax pozaryskii* Abdel-Gawad. № 37968, відбитки черепашок зі сторони устечка і протилежної сторони; с. Стара Скварява.

Фіг. 5. 6. *Perissoptera emarginulata* (Geinitz). 5 — № 31983, вид зі сторони протилежної устечку; с. Нагіряни; 6 — № 31998, вид зі сторони устечка; с. Нагіряни.

Фіг. 7. *Aporrhais pyriformis* (Kner). № 37980, відбиток черепашки зі сторони протилежної устечку; г. Камінь, с. Мапошин.

Фіг. 8. *Trochacanthus plicatocarinatus* (Goldfuss). № 32010, вид зі сторони протилежної устечку; м. Львів. Маастрихт.

Фіг. 9. *Bathrotomaria ravni* Blank. № 37966, вид зверху; с. Потелич. численними спіральними реберцями і утворюють сітчасту скульптуру. Пришовний кант має подібну скульптуру.

Зауваження. Черепашки, які зобразив М.Я. Бланк, мають більші розміри і виразніші поперечні ребра.

Місцезнаходження: с. Мокротин (1 зразок).

Поширення: нижній маастрихт Північного Донбасу, маастрихт Львівської мульди.

Підклас *Opisthobranchia*
Ряд *Cephalaspidea*
Родина *Ringiculidae* Meek, 1863
Рід *Avellana* Orbigny, 1842
Тип роду — *Auricula incrassata* Sowerby, 1817

Avellana inversestriata Kner, 1852
Табл. II fig. 2

1852. *Avellana inversestriata* ? n. — Kner, p. 11, pl. 2, fig. 4.
1863. *Avellana cassis* Orb. — Plachetko [12], p. 13, pl. 1, fig. 6.
1869. *Avellana* (?) *inversestriata* Kner — Favre, p. 32, pl. 7, fig. 7, 8.
1974. *Avellana* (?) *inversestriata* Kner — Бланк, с. 151, табл. 52, фиг. 4.
1986. *Avellana inversestriata* Kner — Abdel-Gawad, p. 126, pl. 24, fig. 9.
Розміри. ШПоб — 9, ВПоб — 1,5, ШОоб — 19, ВОоб — 17, ПК — 100.

Опис. Черепашка кулястої форми з опуклими обертами (4 — 5 шт.). Завиток виділяється. На зовнішній губі спостерігаються залишки зубчиків, на нижній частині стовпчика розташована одна складка. Устечко серповидне. Поверхня черепашки скульптурована широкими спіральними ребрами 25-28 шт. — на останньому оберті, які розділені тонкими борозенками. Ширина ребер змінюється (на початку оберта — вужчі ребра, в нижній частині — ширші). Характерною особливістю черепашки є форма зовнішньої губи, яка загострюється на кінці.

Порівняння. Близька *Avellana cassis* має заокруглений низ у зовнішньої губи, виразний завиток і скульптура представлена спіральними реберцями, між якими проходять численні поперечні.

Місцезнаходження: м. Львів (1), села Нагіряни (1 зразок), Малі Грибовичі (2), Підтемене (1), Новосілки (1).

Поширення: верхній кампан — нижній маастрихт Північного Донбасу, маастрихт Львівської мульди, Німеччини, Польщі.

1. Бланк М.Я. Класс *Gastropoda* — брюхоногие // Атлас верхнемеловой фауны Донбасса. — М.: "Недра", 1974. — С. 118-157.
2. Бланк М.Я. Новые виды *Athleta* из маастрихтских отложений Северного Донбаса и Крыма // Палеонт. сб. — 1968. — Вып. 1. — № 5. — С. 53-58.
3. Бланк М.Я. О ревизии некоторых позднемеловых видов брюхоногих моллюсков // Палеонт. сб. — 1972. — Вып. 2. — № 9. — С. 27-32.
4. Основы палеонтологии. Том "Моллюски — брюхоногие". — М.: Гостехиздат, 1960. — С. 360.
5. Катернак С.І. Біостратиграфія крейдових відкладів Волино-Подільської плити. — К.: Вид-во АН УРСР, 1959. — 99с.
6. Abdel-Gawad Gouda Ismail. Maastrichtian non-cephalopod mollusks (*Scaphopoda*, *Gastropoda* and *Bivalvia*) of the Middle Vistula Valley, Central Poland // Acta geologica polonica. — 1986. — 36. — № 1-3. — P. 69-225.
7. Alth A. Geognostisch-palaontologische Beschreibung der nachsten Umgebung von Lemberg // Haidinger's Naturw. — Wien, 1850. — S. 171-284.
8. Favre E. Description des mollusques fossiles de la craie des environs de Lemberg en Galicie. — Geneve, 1869. — P. 1-187.

9. *Geinitz H.* Das Quadersandsteingebirge oder Kreidebirge in Deutschland. — Freiberg, 1849-1850. — S. 97-292.
10. *Goldfuss A.* Petrefacta Germaniae. Gastropoden. — Dusseldorf, 1841-1844. — 3. — S. 1-121.
11. *Kner R.* Versteinerungen des Kreidemergels von Lemberg und seiner Umgeburg // Haidinger's Naturwissensch. — Wien, 1850. — S. 1-42.
12. *Plachetko S.* Das Becken von Lemberg; Ein Beitrag zur Geognosie und Paleontologie Ostgaliziens. — Lemberg, 1863. — S. 1-36.

МАСТРИХТСКИЕ ГАСТРОПОДЫ ЛЬВОВСКОЙ МУЛЬДЫ

Дано монографическое описание тринадцати наиболее характерных видов гастропод из верхнемеловых отложений Львовской мульды. Виды *Bathrotomaria ravni* Blank, *Helicaulax pozaryskii* Abdel-Gawad, *Volutispina kasimiri* (Krach), *Volutilithes semilineata* (Munster) описаны впервые в этом регионе.

THE GASTROPODS FROM MAASTRICHT DEPOSITS OF LVIV ROUGH

Monographic description of the thirteen most characteristic species of gastropods from Upper Cretaceous deposits of Lviv rough are given. *Bathrotomaria ravni* Blank, *Helicaulax pozaryskii* Abdel-Gawad, *Volutispina kasimiri* (Krach), *Volutilithes semilineata* (Munster) are described at first from this region.

Державний природознавчий музей НАН України, Львів